

Finskryskan sövs och flyttas första gången den 21 mars 2011.

Andra flytten, 11 december. Tiken har sällskap med en hanne.

Vargen vet själv var r

Den finskryska invandrantiken är nu flyttad en tredje och sista gång, efter att två

Hon var den svenska vargstammens framtid, i varje fall en symbol för den. Nu är hon lämnad åt sitt öde.

Hon heter G82-10. Kom invandrande från Finland och upptäcktes 16 november 2010 vid Stora Sjöfallet. Eller rättare sagt en skit från henne togs om hand och genomgick en DNA-analys som talade om vem hon var: En varg av finsk eller rysk härkomst, med nya friska gener till den svårt inavlade skandinaviska vargstammen.

Tre månader senare, 7 februari, plockades en skit efter henne upp i Bräcke i Jämtland. Och sedan dess har Naturvårdsverket haft mer eller mindre koll på henne. I slutet av mars hade hon gett sig in i Tossåsens samebys renbetesmarker och en skyddsjaktsansökan kom in. Eftersom hon var landets viktigaste varg beslöt Naturvårdsverket istället att hjälpa henne ner till vargarna i Mellansverige långt från renarna. Uppdraget att hjälpa vargar ner från renbetesområdet hade verket redan fått av Regeringen. Så det var bara att köra på.

FÖRSTA VARGRESAN MED BIL

21 mars sövdes hon, prover togs, försägs med ett sändarhalsband och sattes i en specialkonstruerad plåtlåda från Kolmården som lyftes in i en pick-up.

Senare på kvällen samma dygn lyftes buren ner på en skogsväg mellan Karlskoga och Nora. Den finskryska tiken försvann ut i

mörkret och hade ingen aning om var hon var. Trodde vi.

Hon stannade några dagar i området och kunde inte riktigt bestämma sig vad hon skulle göra. Så plötsligt gick hon, åt nordväst, en kurs som förde henne diagonalt över Värmland, genom fyra vargrevir, förbi Torsby och vidare upp till Östmark vid norska gränsen.

Här hände något. Istället för att behålla kursen som snabbt hade tagit henne upp genom Norge vek hon av västerut och efter några dagar rakt söderut. I höjd med Oslo gick hon österut igen och gjorde en kort ögla innan hon åter ställde in norr på sin känsliga kompass.

Kursen tog henne upp till Femundsanden och där började miljön likna den hon mindes innan hon somnade med en pil i baken en månad tidigare. Från Femunden gick hon österut förbi Idre och en bit in i Härjedalen, i princip rakt mot det område där hon fångades in.

SLOG SIG NED MED MAKE I RENSKÖTSELMARKER

Här vände hon och gick tillbaka in i norra Dalarna och började ganska snart att trampa in ett revir åt sig och hanen som snart skulle dyka upp. Reviret sträckte sig utefter gränsen mot Härjedalen mellan Idre och en bit söder om Särna. Ett ostört område och väldigt lämpligt för en vargfamilj om det inte hade varit för renarna. Hela våren och sommaren kunde vi följa vargtiken på vargwebben som en gång per dygn lade ut den kvadratmil som

talade om var hon ungefär befann sig.

Under sommaren fick hon plötsligt sällskap av en ung hanvarg. Han hade gått upp från Fulufjällsreviret som ligger strax norr om Sälenfjällen.

Paret levde tillbakadraget och gjorde inte speciellt mycket väsen av sig. Åt lite får som föranledde några skyddsjaktsansökningar som Länsstyrelsen i Dalarna sade nej till. När de fram på senhösten började ta sig en och annan ren som var på väg ner från kalvningsfjällen till åretrunbetet blev det allt svårare att stå emot.

Länsstyrelsen hade en träff med berörda samebyar för att hitta alternativ till skydds jakt och en ny flytt av vargtiken och hennes hane.

Rovdjursföreningen menade att myndigheterna nu hade chansen att hitta lösningar som skulle göra det möjligt för det viktiga vargpåret att få vara kvar i området och föda en kull till våren. Paret var väl etablerat och en parning i vår var en inte alltför vild förväntan.

TVÅ VARGPASSAGERARE PÅ ANDRA BILRESAN

Istället satt finskryskan och hennes hane i varsin plåtlåda 11 december. Den här gången var förhoppningen att flytten skulle lyckas eftersom hanen var med. Kanske skulle de stanna i mellersta Sverige och etablera ett nytt revir. Vargparet kördes till södra Tiveden.

När Naturvårdsverket efter några dagar berättade var vargarna hade släppts gick ett utpropp ut bland jägare att området skulle vargskallas enligt gammal sed för att driva

Sista flytten av tiken sker 6 februari 2012, med helikopter.

Innan hon släpps klipps sändarhalsbandet av.

eviret ska ligga

gångerna raskt ha återvänt raka vägen till renskötselområdet

vargarna bort från området. När skallet trampade iväg var vargparet redan på väg norrut.

Till en början gick de tillsammans men kom ifrån varandra när E18 öster om Karl-skoga skulle korsas. Hanen blev kvar på fel sida viltstaketet några dagar, under tiden fortsatte tiken norrut, som det såg ut, rakt mot Idreområdet. Men någonstans vid Lesjöfors ändrade hon kurs mot nordnordöst. När hanen äntligen kunde korsa E18 gick han först en liten bit åt nordöst innan han svängde upp rakt mot Idre.

Ungefär vid Vansbro kunde parets vägar ha korsats om hanen haft nosen med sig. Där korsade han nämligen tikens löpa men fortsatte på sin inslagna riktning istället för att ta hennes spår. Han följer myrstråken i de folktomma skogarna öster om Västerdalälven, upp förbi Venjan och i höjd med Sälen slutar hans spår och sändare.

HANEN DÖDAD I "GRYM MÄNNISKOATTACK"

Sändaren hittas senare på Fuluälvens is vid Fulunäs. Det finns tydliga spår efter vad som hänt. Han har jagats med skoter, och antingen körts ihjäl eller slagits ihjäl.

Medan detta händer går finskryskan in i norra Hälsingland för att vända västerut och gå in till renarna i Jämtland. Och nu är det Jämtlands länsstyrelse som har vargtikens framtid i sina händer. Berörda samebyar ansökte om skydds jakt samtidigt som Naturvårdsverket planerade för en tredje flytt.

Rovdjursföreningen vädjade till myndigheterna att sätta in extraordinära åtgärder för att förhindra att hon skulle skjutas eller flyttas igen.

– Skjuter man den finskryska vargtiken, som nu gått tillbaka till Jämtland, kan man lika gärna lägga ner ambitionen om en livskraftig vargstam i Sverige! Satsa alla resurser på att låta henne få vara kvar i området: kompensera rennäringen rikligt, dokumentera vargens interaktion med renarna och gör ett allvarligt försök att för en gångs skull hysa en vargetablering i renskötselområdet!

– Det enda vettiga att göra nu är att lämna vargen ifred och ge henne en chans att få valpar. Enligt riksdagsbeslutet ska enstaka vargföringringar tillåtas i renskötselområdet, och detta är en fantastisk chans att satsa på det, aldrig har en varg i området varit viktigare! Tiken kan ge ett unikt genetiskt tillskott till den inavlade vargstammen, var budskapet från Svenska Rovdjursföreningen.

TREDJE VARGRESAN GÅR MED HELIKOPTER

Naturvårdsverket beslutar att hon ska flyttas en tredje gång och lovar att det ska bli det sista försöket.

En liten hudirritation efter halsbandet som suttit på sedan 21 mars 2011 sätter stopp för ett nytt halsband. Helt odramatiskt körs hela processen; hon skjuts med bedövningsväret från nära håll från helikoptern, undersöks och lastas in i helikoptern.

Den här sista gången slipper hon näm-

Vargtikens vandring orange linje, hannens vandring grön linje. De tre flyttarna av tiken grå streckad linje. Källa: Naturvårdsverkets karta, bearbetad.

ligen den långa bilresan, istället ska hon få flyga helikopter ner från södra Jämtland till nordvästra Uppland.

PÅ HEMLIGT STRÅT

Var hon befinner sig nu är det ingen som vet. När hon släpptes ut ur sin bur 6 februari nordväst om Östervåla försvann hon i full fart, som om hon visste att hon äntligen var fri. Helt fri utan att kunna pejas. Nu är det upp till vargtiken själv hur hennes liv ska gestalta sig.

Inga rapporter från allmänheten om en gul varg som svischade förbi har ännu kommit in. Men så har hon en utvecklad förmåga att röra sig utan att upptäckas. Hon är en överlevare. Men då måste hon hålla sig borta från §28 (skydds jakt på enskilda initiativ) som gäcker inom renbetet. Naturvårdsverket hoppas på en och annan skit att analysera för att om möjligt ha lite koll på vad hon har för sig.